

Форма № Н - 3.04

Затверджено Вченою Радою ОНУ
імені І.І. Мечникова
від " _ " _____ 20__ р. №_

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Кафедра економіки та управління

"ЗАТВЕРДЖУЮ"
Проректор по навчальній роботі

_____ Стрельцов Є.Л.
(підпис) (Прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2012р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

Для спеціальності 7.050106 «Облік та аудит»
(номер, назва спеціальності або спеціальностей)

Освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавр, повна вища освіта
(назва кваліфікації)

Інституту, факультету економіко-правовий факультет
(назва інституту, факультету)

Кредитно-модульна система організації навчального процесу

© Ненно І.М., 2012рік

Робоча програма навчальної дисципліни **«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»**

(назва навчальної дисципліни)

для студентів

за спеціальністю **7.060106 «Облік та аудит»**

"28" серпня , 2012 .р.

Розробник: к.е.н., доцент Ненно Ірина Михайлівна

(вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади).

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри економіки та управління

Протокол № 1 від. "28" серпня 2012 р.

Завідувач кафедрою _____ (Кузнєцов Е.А.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

"28" серпня 2012 р.

Схвалено методичною комісією за напрямом підготовки

(спеціальністю) 7.03060104 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

(шифр, назва)

Протокол № 1 від. " 31 " серпня 2012 р.

"31" серпня 2012 р. Голова _____ (Масін В.М.)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

2012 р. ©

ЗМІСТ

1.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»	4
2. ПРОГРАМА КУРСУ	5
2.1. МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.2. ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
2.3.ПЕРЕЛІК ПОПЕРЕДНІХ ДИСЦИПЛІН, ЗАСВОЄННЯ ЯКИХ НЕОБХІДНО ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ	6
2.4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД НАВЧАННЯ	6
2.5. ПРОГРАМА ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»	7
3. ЗАСОБИ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ	9
4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ ПО ВСЬОМУ КУРСУ	15
5. ЗАСОБИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	17
6. ПОЯСНЕННЯ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ	18
7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»	21

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

УО – університетська освіта.

МГ – малі групи;

СРС – самостійна робота студента;

ECTS – European Credit Transfer System;

1.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

№ п/п	Найменування теми	Годин Аудітор - них	З них лекцій	З них пр.зан.	Годин СРС
1	Методологія і організація наукових досліджень	8	4	4	8
2	Вища освіта і Болонський процес	12	8	4	10
3	Методика викладання у вищій школі	6	4	2	6
4	Формування міжнародних консорціумів вищих навчальних закладів та нові можливості студентів в університетській освіті	6	4	2	16
	Усього годин:	32	20	12	40

2. ПРОГРАМА КУРСУ

2.1. МЕТА ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни «Університетська освіта» займає важливе місце в системі підготовки кадрів вищих навчальних закладів України. Університетська освіта як інститут створює інфраструктурні можливості побудови свідомої моделі формування кваліфікованого спеціаліста. У більшості ВНЗ створені наукові осередки, системи додаткової професійної освіти, укладені міжнародні договори про співпрацю в освіті та дослідженнях, існує системна взаємодія із авторитетними фондами та організаціями із впровадження освітніх інновацій, проведення досліджень та вирішення професійних питань. Успішне володіння навичками використання та навіть впливу на університетську інфраструктуру допомагає студентам порівнянно легко включатися в професійну діяльність, переводити такі знання та навички в площину практичного використання. У зв'язку з цим в навчальний план введено цю дисципліну з основ навчання та науково-дослідницької діяльності. Мета викладання цієї дисципліни – висвітлення теоретичних основ, питань методології та методики дослідження, технології та організації процесу надання освітніх послуг університету.

2.2. ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- свідоме використання можливостей університетської освіти та розуміння її переваг в рамках діючого міжнародного та українського законодавства;
- вивчення сутності наукового пізнання і його відмінності від повсякденного поняття про метод і тактику дослідження;
- розуміння поняття про предмет методології і види наукового пізнання під час аналізу явищ і процесів, пов'язаних з отриманням університетської освіти;
- свідоме використання можливостей партнерств та мобільності в університетській освіті.

2.3. ПЕРЕЛІК ПОПЕРЕДНІХ ДИСЦИПЛІН, ЗАСВОЄННЯ ЯКИХ НЕОБХІДНО ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Університетська освіта» відносить до циклу гуманітарних дисциплін початкової підготовки студентів за напрямом «Економіка та підприємництво».

2.4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВІД НАВЧАННЯ:

- набуття практичних навичок у засвоєнні університетської освіти;
- розумінні філософсько-соціологічних і культурних проблем освіти;
- оволодіння філософською методологією пізнання;
- формування навичок соціально-адекватного студента та дослідника.

2.5. ПРОГРАМА ЛЕКЦІЙНОГО КУРСУ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

Тема 1. Методологія і організація наукових досліджень

Предмет, зміст, цілі та задачі методології наукового пізнання. Основи наукознавства. Структура, класифікація та організація науки. Методологія наукових досліджень. Аксиомізація знань, гіпотези і докази в наукових дослідженнях. Основні напрямки проведення наукових досліджень економіці. Інформаційне забезпечення наукових досліджень. Впровадження та ефективність наукових досліджень.

Тема 2. Методика викладання у вищій школі

Система і зміст вищої освіти України в умовах інтеграційних процесів, включення її в єдиний загальноосвітній простір. Планування і організація навчального процесу. Система методів навчання у вищій школі та їх використання у викладенні фахових дисциплін. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Аудиторні форми навчання у ВНЗ: методичне забезпечення та методика проведення, інноваційні методи сучасного навчання і тактика їх застосування. Організація самостійної роботи студентів. Контроль і моніторинг знань студентів, критерії якості навчання. Інформаційні ресурси навчального процесу, дистанційне навчання. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача.

Тема 3 Вища освіта і Болонський процес

Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. Системи вищої освіти у країнах Європи і Америки. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу. Основні завдання, принципи та етапи формування Зони Європейської вищої освіти. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України.

Тема 4. Формування міжнародних консорціумів вищих навчальних закладів та нові можливості студентів в університетській освіті.

Пропозиція створення тимчасових партнерств програми TEMPUS. Функції та завдання національного офісу TEMPUS в Україні. Студентська мобільність: порядок здійснення та передбачування результатів. Види та принципи використання міжнародних освітніх програм Європи та США. Міжнародні гранти та стипендії в рамках культурного обміну та співробітництва. Дотримання законності при використанні програм мобільності. Дистанційна освіта та інформаційні платформи як освітні бази. Навчання на програмах «подвійний диплом» та «сумісний диплом».

3. Засоби поточного контролю і методи оцінювання:

Таблиця 1. Принципи оцінки участі студента в учбовому процесі.

Оцінка (за шкалою ECTS)	Еквівалент (за національною шкалою)	Бали
A	Відмінно	90 – 100
B	Дуже добре	82 – 89
C	Добре	75 – 81
D	Задовільно	69 – 74
E	Достатньо	60 – 68
FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)	35 – 59
F	Незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	1 – 34

Підсумкова оцінка роботи студента проводиться шляхом підсумовування балів, отриманих впродовж учбового процесу і при складанні заліку.

Критерії оцінки завдань, знань слухачів та умови допуску до заліку: кожен слухач виконує всі індивідуальні завдання, доволіно обираючи для аналізу підприємство (організацію). Слухач має приймати активну участь в процесі обговорення проблемних питань, у дискусіях та груповій роботі на практичних та лекційних заняттях.

План практичних занять

№ п/ п	Тема	Питання для обговорення	Організація заняття	Форми поточного контролю	Літе- рату ра
1	2	3	4	5	6
1.	Вища освіта і Болонський процес	Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами. Системи вищої освіти у країнах Європи і Америки. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу. Основні завдання, принципи та етапи формування Зони Європейської вищої освіти. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) у вищу	Дискусії, підведення підсумків заняття та оцінка роботи учасників.	Опитування;	1, 3-6, 8, 9, 12-14, 20, 22

		освіту України. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України.			
2.	Методика викладання у вищій школі	Система і зміст вищої освіти України в умовах інтеграційних процесів, включення її в єдиний загальноосвітній простір. Планування і організація навчального процесу. Система методів навчання у вищій школі та їх використання у викладенні фахових дисциплін. Науково-методичне забезпечення навчального процесу. Аудиторні форми навчання у ВНЗ: методичне забезпечення та методика проведення,	Дискусії, підведення підсумків заняття та оцінка роботи учасників.	Опитування;	10, 15, 16

		<p>інноваційні методи сучасного навчання і тактика їх застосування.</p> <p>Організація самостійної роботи студентів.</p> <p>Контроль і моніторинг знань студентів, критерії якості навчання. Інформаційні ресурси навчального процесу, дистанційне навчання. Формування професійної культури сучасних спеціалістів.</p> <p>Педагогічна майстерність викладача.</p>			
3.	Методологія і організація наукових досліджень	<p>Предмет, зміст, цілі та задачі методології наукового пізнання.</p> <p>Основи наукознавства.</p> <p>Структура, класифікація та організація науки.</p> <p>Методологія наукових досліджень.</p> <p>Аксиомізація знань, гіпотези і докази в</p>	<p>Дискусії, підведення підсумків заняття та оцінка роботи учасників.</p> <p>Завдання для роботи в МГ</p>	Опитування;	7, 23, 24

		<p>наукових дослідженнях. Основні напрямки проведення наукових досліджень економіці.</p> <p>Інформаційне забезпечення наукових досліджень.</p> <p>Впровадження та ефективність наукових досліджень.</p>			
4.	<p>Формування міжнародних консорціумів вищих навчальних закладів та нові можливості студентів в університетській освіті.</p>	<p>Пропозиція створення тимчасових партнерств програми TEMPUS. Функції та завдання національного офісу TEMPUS в Україні. Студентська мобільність: порядок здійснення та передбачування результатів. Види та принципи використання міжнародних освітніх програм Європи та США. Міжнародні гранти та стипендії в</p>	<p>Підведення підсумків заняття та оцінки роботи учасників.</p>	<p>Оцінка індивідуальної роботи.</p>	<p>11, 17, 21, 26-29</p>

		<p>рамках культурного обміну та співробітництва.</p> <p>Дотримання законності при використанні програм мобільності.</p> <p>Дистанційна освіта та інформаційні платформи як освітні бази. Навчання на програмах «подвійний диплом» та «сумісний диплом».</p>			
--	--	---	--	--	--

Контроль успішності студента, критерії оцінювання знань слухачів з дисципліни та умови допуску до заліку: критерії оцінювання: відповідність завданій структурі, правильність викладення матеріалу дослідження з використанням категоріального апарату; обґрунтованість представлених рекомендацій.

Максимальна кількість балів, яку може отримати слухач в ході вивчення дисципліни “Дослідження системи менеджменту”, дорівнює 100. Контроль успішності студента здійснюється з використанням національної шкали та шкали ECTS згідно з „Тимчасовим положенням про організацію навчального процесу в кредитно-модульній системі”, затвердженого наказом МОН від 23.01.2004 р. № 48.

Карта самостійної роботи з дисципліни

Види самостійної роботи	Трудомісткість (годин)	Планові терміни виконання	Форми контролю	Максимальна кількість балів
1 семестр				
1. Обов'язкові види СРС				
За систематичність і активність роботи на практичних заняттях				
1.1. Підготовка до практичних занять	30	Протягом семестру	За підсумками роботи у малих групах	30
За виконання індивідуальних завдань для самостійного опрацювання				
1.2. Виконання контрольної роботи	30	Термін згідно з розкладом занять	Захист під час індивідуальних занять	30
Разом балів за обов'язкові види СРС				60
2. Вибіркові види СРС				
За виконання завдання для самостійного опрацювання				
2.1. Вирішення завдань	48	Протягом семестру	Обговорення результатів проведеної роботи та захист під час індивідуальних занять	40
Всього	84			
Разом балів за вибіркові види СРС				40
Всього балів за СРС				100

4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ПО ВСЬОМУ КУРСУ:

1. Євроінтеграція України як чинник соціально-економічного розвитку держави.
2. Роль освіти в розвитку партнерства України з іншими державами.
3. Системи вищої освіти у країнах Європи і Америки.
4. Болонський процес як засіб інтеграції і демократизації вищої освіти країн Європи. Документи Болонського процесу.
5. Основні завдання, принципи та етапи формування Зони Європейської вищої освіти.
6. Європейська система перезарахування кредитів (ECTS) у вищу освіту України.
7. Запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України.
8. Система і зміст вищої освіти України в умовах інтеграційних процесів, включення її в єдиний загальноосвітній простір.
9. Планування і організація навчального процесу.
10. Система методів навчання у вищій школі та їх використання у викладенні фахових дисциплін.
11. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.
12. Аудиторні форми навчання у ВНЗ: методичне забезпечення та методика проведення, інноваційні методи сучасного навчання і тактика їх застосування.
13. Організація самостійної роботи студентів. Контроль і моніторинг знань студентів, критерії якості навчання.
14. Інформаційні ресурси навчального процесу, дистанційне навчання.
15. Формування професійної культури сучасних спеціалістів. Педагогічна майстерність викладача.
16. Предмет, зміст, цілі та задачі методології наукового пізнання.
17. Основи наукознавства. Структура, класифікація та організація науки.

- 18.Методологія наукових досліджень.
- 19.Аксиомізація знань, гіпотези і докази в наукових дослідженнях.
- 20.Основні напрямки проведення наукових досліджень економіці.
- 21.Інформаційне забезпечення наукових досліджень.
- 22.Впровадження та ефективність наукових досліджень.
- 23.Пропозиція створення тимчасових партнерств програми TEMPUS.
- 24.Функції та завдання національного офісу TEMPUS в Україні.
- 25.Студентська мобільність: порядок здійснення та передбачування результатів.
- 26.Види та принципи використання міжнародних освітніх програм Європи та США.
- 27.Міжнародні гранти та стипендії в рамках культурного обміну та співробітництва.
- 28.Дотримання законності при використанні програм мобільності.
- 29.Дистанційна освіта та інформаційні платформи як освітні бази.
- 30.Навчання на програмах «подвійний диплом» та «спільний диплом».

5. ЗАСОБИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ:

- 1) Участь в обговореннях на семінарах та вирішення завдань –20%;
- 2) Контрольна робота – 40%;
- 3) Індивідуальні завдання – 20%;
- 4) Залік – 30%.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, індивідуальні завдання (розробка навчальних програм за вимогами КМНСОП тощо), самостійна робота (вивчення національних та міждержавних документів щодо впровадження кредитно-модульної системи в систему освіти країн Європи та України).

6. ПОЯСНЕННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ (ЕСЕ) З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «УНІВЕРСИТЕТСЬКА ОСВІТА»

(обов'язкова)*

1. Які переваги надає участь університета в Європейській та Міжнародній Асоціаціях Університетів? Що таке «рівень акредитації» та рейтинг вищого навчального закладу?
2. Опішіть організаційну структуру університету (ОНУ) та його структурні підрозділи.
3. Яким чином надаються освітянські послуги в університеті за освітньо-кваліфікаційними рівнями підготовки? У чому полягають основні відмінності цих рівнів?
4. Як здійснюється наукова робота в університеті? Яким чином народжуються науково-дослідні підрозділи та наукові розробки в університеті? Що таке «науково-дослідна частина» ОНУ? Яким чином здійснюється наукова діяльність факультетів та інститутів ОНУ? Які сучасні наукові розробки здійснюються в ОНУ (наведіть приклади)?
5. Що таке «інноваційна діяльність» університету? Наведіть зміст наявних інноваційних проектів ОНУ (зокрема, співпраця з технопарками та технополісами, спільне володіння лабораторіям, інше).
6. Здійснення культурної діяльності університету (музеї, центр культури та дозвілля, інше).
7. Студентські об'єднання та профком: механізм участі та роль в університетській освіті і суспільному житті.
8. Як організоване міжнародне співробітництво університету?
9. Проведіть самостійний аналіз існуючих можливостей для студентів та дослідників за результатами пропозицій програми ТЕМПУС та інших ініціатив Європейської Комісії, зокрема надайте стислий огляд таких питань:

- a. що таке Конкурс ТЕМПУС IV?
- b. які діючі проекти програми ТЕМПУС реалізуються в ОНУ? Яка їхня основна мета та очікувані результати?
- c. які існують освітні програми ЄС для університетів та студентів (Еразмус Мундус, Програма імені Жан Моне, Euraxess, інші)?
- d. які освітянські можливості виникають в рамках підтримки мобільності (конкурси посольств, суспільних організацій, дослідницьких проектів)?
- e. яка мета створення та чим доцільне використання сайту мобільності ОНУ Офіційний сайт Одеського національного університету імені Іллі Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://garibaldi.onu.edu.ua/>

10. У чому полягають особливості та відмінності бізнес-освіти?

11.Надайте порівняльну характеристику аналогічних за спеціальністю програм освіти в українському та європейському університетах (наприклад програм «Менеджмент ЗЕД» ОНУ ім. І.І. Мечникова та «Стратегічний та міжнародний менеджмент» Лондонської Школи Бізнесу) по критеріях:

- a. Місія та зміст діяльності (середовище, форма навчання, основні обмеження, статус університету та здійснення управління, рейтинг, джерела фінансування, бачення місії ВНЗ, стратегічне позиціонування, стратегічні кроки за остання п'ять років;стратегічні завдання);
- b. Студенти (критерії набору абітурієнтів; міжнародний характер студентства; працевлаштування та підтримка ВНЗ);
- c. Якість навчальних програм (розробка програм, гарантії актуальності, як формується зміст програм, методи викладання, оцінка знань та навичок студентів, адаптація та покращення якості, міжнародне співробітництво та конкурентоспроможність);

- d. Індивідуальний розвиток (підтримка та стимулювання особистої ефективності, базові навички, що розвивають, надюання практичних навичок);
- e. Дослідження та розвиток (напрями та перспективи дослідницької роботи);
- f. Внесок у розвиток суспільства (ранішні зв'язки, соціальний та економічний розвиток, додаткові програми навчання, які сприяють підвищенню якості освіти);
- g. Професорсько-викладацькі кадри (політика управління кадрами, розвиток та їхнє навчання);
- h. Ресурси (фінансове управління, бібліотечні фонди та інфраструктура);
- i. Корпоративні зв'язки (стратегії відносин із корпоративним світом, співробітництво із потенційними роботодавцями, внесок у розвиток бізнес-проектів);
- j. Міжнародне співробітництво (структура програми навчання, наукові дослідження, вклад в розвиток міжнародної спільноти).

** рекомендовано використання матеріалів Інтернет-ресурсів № 2, 4, 6-8, 11.*

7. Список рекомендованих джерел до вивчення навчальної дисципліни «Університетська освіта»

1. Закон України «Про вищу освіту» від 17.01.2002р. № 2984 – III.
2. Національна доктрина розвитку освіти України у XXI ст. (2001 р.)
3. Рішення Колегії Міністерства освіти і науки України від 02.04.2009 р., Протокол № 4/1-4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.mon.gov.ua/education/higher/dz/41_4.doc
4. Наказ Міністерства освіти і науки України від 13.07.2007 р. № 612 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=education/higher>
5. Вища освіта в Україні: навч. посібник / За ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка. – К.: Знання, 2005
6. Вища освіта і Болонський процес: Навчальний посібник/ За редакцією В.Г.Кременя. Авторський колектив: М.Ф. Степко, Я.Я. Болюбаш,
7. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень: Підручник. – К.: Вища шк., 1997. – 271 с.:
8. Журавський В.С., Згуровський М.З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти.- К.: ІВЦ “Видавництво “Політехніка”, 2003.- 200с.
9. Збірник методичних матеріалів щодо впровадження положень Болонської декларації. Вип. 1 / За загальною редакцією В.В. Бурєги. – Донецьк: ДонДУУ, 2008. – С. 105-113.
10. Мистецтво бути викладачем: Практичний посібник. – К: Навчально-методичний центр «Консорціум із удосконалення менеджменту освіти в Україні», 2003.
11. Ненно И.М. Менеджмент – образование в Украине: системный подход / Э.А. Кузнецов, И.М. Ненно. – Одесса: Наука и техника, – 2005. – 120 с.
12. Ненно І.М. Бар’єри впровадження кредитно-модульної системи в учбовий процес / І.М. Ненно // Матеріали ІV междунар. науч.-практ.

- конф. для преподавателей, аспирантов и молодых ученых: “Современные технологии управления предприятием и возможности использования информационных систем: состояние, проблемы, перспективы”. – Одесса: ОНУ им. И.И. Мечникова, 2009. – С. 236-237.
13. Ненно І.М. Проблемні питання щодо впровадження кредитно-модульної системи в навчальний процес. / І.М. Ненно // Інноваційні технології забезпечення навчального процесу в рамках реалізації Болонської декларації. Збірник метод. матеріалів. Випуск 2 / За заг. ред. В.В. Бурегі. – Донецьк: ДонДУУ, 2009. – С. 160 – 169. – (0,21 д.а.). – 254 С.
 14. Ненно І.М. Практичний досвід організації викладання курсу «Ризик-менеджмент в міжнародному бізнесі» на засадах кредитно-модульної системи / І.М. Ненно // Збірник методичних матеріалів щодо впровадження положень Болонської декларації. Вип. 1 / За загальною редакцією В.В. Бурегі. – Донецьк: ДонДУУ, 2008. – С. 105-113.
 15. Ненно И.М. Инновационные технологии подготовки управленческого персонала// Сборник материалов международной научной конференции студентов и молодых ученых „Наука і молодь”, Киев, Украина, 2004.
 16. Ненно И.М. Преимущества корпоративного обучения// Рыночная экономика: современная теория и практика управления, Т VI - О.: Наука и техника, - 2003. - с. 389-395.
 17. Ненно И.М. Совершенствование функционирования субъектов менеджмент-образования в Украине//Збірка матеріалів міжвузівської студентської науково-практичної конференції „Молодь і сучасні проблеми розбудови правової, економічно розвиненої української держави” 7.11.2003р., Херсон, Херсонський державний педагогічний університет.
 18. Ненно И.М. Разработка стратегии корпоративного обучения// Сборник материалов международной научно- практической

- конференции студентов, аспирантов и молодых ученых „Социально-экономические, политические и культурные прогнозы на рубеже двух тысячелетий” 20.02.2003г., Тернополь, Институт экономики и предпринимательства.
19. Ненно И.М. Подготовка менеджеров: пути улучшения//Рыночная экономика: современная теория и практика управления, Т V – О.: Астропринт, - 2002.
 20. Нормативно-правові документи з питань вищої освіти / За ред. Я.Л. Болюбаша. – К, 2004.
 21. Освітні технології: Навчально-методичний посібник / за ред. С.У. Пехонта. – К,: А.С.К., 2001.
 22. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.)/ За ред. В.Г. Кременя, авт. кол.: Степко М.Ф., Болюбаш Я.Я., Шинкарук В.Д., Грубінко В.В., Бабин І.І., - Київ – Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004.- 147с.
 23. Пилушенко В.Л., Шкрабак І.В. Методология и организация научного исследования: Учебное пособие. – Донецк: ДонГАУ, 2001. – 285 с.
 24. Пилушенко В.Л., Шкрабак І.В., Славенко Є.І., Скобелев В.Г. Методологія і організація наукового дослідження: Навчальний посібник. – Донецьк, донДАУ, 2002. – 343 с.
 25. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 295с.
 26. Nyenno I., Neuman F., Adame M.A., Nyman I. Results and perspectives of the TEMPUS project: Workshpops for Introduction of the Prcatical Approach for Transforming Higher Education in Ukraine // Матеріали III междунар. науч.-практ. конф. для преподавателей, аспирантов и молодых ученых: «Современные технологии управления предприятием и возможности использования информационных систем: состояние,

- проблеми, перспективи». – Одеса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2008. – С.
27. Potoniec-Medon U., Nyenno I. Development of the double degree programs: Odessa Mechnikov University (Ukraine) – High Graduate school of Business (Poland) // Матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Право та економіка: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку». – 30 травня 2008., Одеса, ОНУ ім. І.І. Мечникова. – с.667-672.
28. Nyenno I., Neuman F., Adame M.A., Nyman I., Kullbjer A. Harmonization of the Higher Education Space of the European Countries and Ukraine in the Context of Bologna process // Матеріали II междунар. науч.-практ. конф. для преподавателей, аспирантов и молодых ученых: «Современные технологии управления предприятием и возможности использования информационных систем: состояние, проблемы, перспективы» (30-31 марта 2007 г.). – Одесса: ОНУ ім. І.І. Мечникова, 2007. – С. 173-177.
29. Workshops for the Introduction of Practical Approaches in Transforming of Higher Education in Ukraine [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tempus.wsb-nlu.edu.pl/>

Інтернет-ресурси:

- 1) Всеукраїнська мережа ECTS (European Credit Transfer System) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ects.kharkiv.edu/>
- 2) Національний ТЕМПУС-офіс в Україні. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://tempus.org.ua/>
- 3) Освітній портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/news/50090.html>
- 4) Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/bologna/vprov/articles/30.html>

- 5) Офіційний сайт Болонського процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>
- 6) Офіційний сайт Європейської комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://ec.europa.eu/>
- 7) Офіційний сайт Одеського національного університету імені Іллі Мечникова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://onu.edu.ua/>
- 8) Euraxess researchers in motion. European Comission (Сайт кар'єри та персонального розвитку) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: - <http://ec.europa.eu/euraxess/>
- 9) Gateway to Recognition of Academic and Professional Qualification [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.enic-naric.net>